

Sõjageograafiat

Paradiis Jaapani väravas

Filipiinide minevikust ja tänapäevast

Rikas pärandus hispaanlastelt

Filipiinid said sel aastal, kui nii tohib ütelda, peaaegu kakskümmend aastat vanaks. Nad avastati 1521. a. kevadel portugallase Magalhães'i poolt. Tal lähtus tema poolt avastatud väinast Lõuna-Ameerika lõunatipu ja Tulemaa vahel, purjetas kaua üle Vaikse ookeani määradute veteväljale ja maandus lõppeks Filipiinidel, kus ta võitis maa päriselanikega sõda. Lühikest aega kandis saared püha Laatsaruse nime, juba peaaegu kakskümmend aastat pärast nende avastamist aga said nad nime tõlgekselt Hispaania kroonprintsilt, hiljem kuninga, Filippi II-lt.

Peaseg, neli sajandit oli siis Lõuna-Filipiinias hispaanlaste valitsemise all. 1898. a. aga, ettekuulades võttes mässu. Kuuhai ja Filipiinidel, kuulutasid ameeriklased Hispaaniale sõja ja 13. augustil maandusid Ameerika väed Manila. "Vabastatud" Filipiinilaste loodi siis algul Filipiinide vabariik. Aga kui Pariisi rahuga Filipiinid Hispaaniast "20 milj. dollari eest" osteti, siis oli ka vabariigi lõpp ja saareid jäi ühendriikide koloniaalvalitsemise alla. Sellele järgnenud kohaliku vabadusvõitleja Aguinalo poolt juhitud ülestõus suruti tugevalt väikeste pooli kiiresti maha.

Alles 1934. a. võttis USA kongress vastu Tydings-McDuffie seaduse, mis kinnitas selle, et Filipiinid jäävad järel lubas Filipiinidele riikliku rippumatuse. Viimase ajal aga näis küll nii, et vaevalt Washington mõttes tõsiselt oma lubadust täita. Kuna aga saared näivad peatselt jaapanlaste kätte langevat, siis ei tarvitsegi ühendriigil selle üle enam erilist pead muretseda.

Majandus

Filipiinid on tõesti maine paradiis, eriti vähesega harjunud jaapanlastele. Üle seitsmesaja saare, saarekeste ja riffi on valdavalt kaetud väga viljakas pinnasega. Kõik troopikaalimaad loob see ülikirka taimeistiku. Maa viljad langevad peamiselt peaaegu suhu. Mõned kümnend tuhandet ruutkilomeetrit on siin kaetud riisiväljadega. Kookospalmid, "metsikult" ja istandustena annavad toitu ja riietust, õli, puud ja koprast ekspordiks. Suhkruuristandused on tuntud oma saagikkusest. Viimaseil aastail on asutatud suuri banaanistandusi. Kuulad on ka peamiselt jaapanlaste poolt loomisele saadud. Mindanao asutatud kanepi istandused, mille toodang "manilakanepi" nimega all on maailma vallutanud. Sellele lisaks leidub suuremal saarel — Luzonil — suuri seni kasutamata rauamaagi-, tina-, vase-, tsingi-, loobeda-, õli- ja värvilvarusid. Need kõik aga on toorained, mis Jaapanile ülima tähtsusega. Meri ja lahed saarte ümber kuuluvad aga kalariikimate hulka maailmas. Ja et paradiislik elu on siin olemas, leidub siin džunglites mitte rõõuloomi, vaid sadu liike haruldasmad ja ilusamaid orhideesid.

Palju maad — vähe rahvast

Ja ometi on see rikas maa nii väene rahvastikult. Filipiinide pindala 298 000 ruutkilomeetriga on veidi suurem kui Rumeenia pärast maailmasõda. Sellest pindalast on aga kümnend protsenti veel kaetud džunglites ja ainult kümnendikku pinnastest harivateks üldse. Sellest kümnendikust aga piisab rikkalikult, et Filipiinide 12 milj. elaniku külluslikult toita ja veel ulatuslikku ekspordi võimaldada. Ja nii elabki Filipiinide viljakal ja suurelt osalt veel neitilikul pinnal keskmiselt ainult nelikümne inimest ruutkilomeetrit, karges ja hoo-

piski vähemviljakas Jaapanis aga 181 elaniku, seega neli ja pool korda rohkem. Isegi ameeriklased on tunnistanud, et Filipiinidel vabalt 12 milj. asemel 50 milj. inimest võiks elada ja toiduda. Jaapanlased aga arvavad, et need saared võiks anda 100 milj. inimesele eluruumi, kui neid ainult täielikult asustada ja sama hoolsalt viljelada, nagu jaapanlased seda on harjunud tegema oma emamaal.

Jaapanlastele keelatud sissestamine

Saarte ulatuslikumat asustamist takistas seni peamiselt inimeste puudus. Kohalikest filipiinidest pärirahvast ja Euroopast ja Ameerikast sissestamine valgeist ei jätunud kaugeltki saarte loomuliku rikkuse tõttu. Ja ainukesed, kes seda inimestepuudust oleksid suutnud kaotada ja ühflasi oma ülerahvastumise survet vähendada — jaapanlased —, neile oli aga rangelt sissestamine keelatud. Ameeriklased olid küll esimesil asutamisaastail Luzonile raudtee ehitamiseks toonud mõned tuhandet jaapanlast ja neile lubanud pärast 100 lõpetamist saarele jääda. Sellest ajast peale piirati aga üha enam sissestamist. Viimaseil aastail sunniti isegi jaapanlast vältima rändama, kuna ameeriklased kartisid, et nende ülevõim saartel võiks sissestamist jaapanlaste poolt hädaohustatud saada.

Tookordsed jaapanlastest raudteetöölised asusid pealegi lõunapoolsema Mindanao saarele, moodustades siin seni püsitud puhta jaapani koloonia. Nad panid aluse sinsetele manila-kanepi kasvatustele. Mindanao peafilm Davao, mis nüüd on vallutatud Jaapani vägede poolt, oli juba varengi kolm neljandikku Jaapani linn. Terava jaapaniväenulise poliitika püüti viimaseil aastail jaapani asundusi isoleerida. Nii ongi jaapanlaste arv Filipiinidel vähenenud 64 000-lt 38 000-le.

Manila langemine — lõpu algus

Nagu oodati siib tugevasti kindlustatud Formosa saar lõunasse. Ja siit toimuski jaa-

Pärismaalann Filipiinidel

panlaste hüpe saartele lõunas. 360 kilomeetrit Formosa lõunakaldalt on Luzoni põhjatipuni. Igal juhul nõudis see jaapanlastelt tubli hüpet, et kanda tugevasti kindlustada sellel keelatud paradiisil. Kohe selle järel maandusid tugevad jaapanlaste üksused ka pealinna Manila. Lõuna pool — Lamoni lahes. Kui jaapanlased olid ameeriklaste kaitseliinidest ka põhjas Lingayen-lahes ääres läbi murdnud — algasid kontsentriinid rünnak Manilale. Ühendriikide ülemjuhataja Filipiinidel kindral McArthur koondas kõik ameeriklased ja filipiinidest sõjaväed Manila põhja poole Panganga provintsi, et siin riskeerida otsustava lahinguga jaapanlaste vastu. Ta väed olid aga tublisti kokku sulanud, kuna sellevastu jaapanlased üha uusi vägesid maale paikasid. USA armee tugevust Filipiinidel võis hinnata 160 000 mehele, neist ameeriklasi 38 000. Ameerika armee kaitseliinid olid aga ägedates rünnakutes kokku ja 2. jaanuaril marssisid Jaapani väed pealinna Manila. Seega kulus ligi 10 päeva Luzoni saart peaaegu vallutamiseks. Sama täbar on aga ka teiste saarte olukord. Mindanao saar on juba täiesti jaapanlaste käes. Jofu lõunas on maabunud uued trupid. Vahepeal vallutati saarestiku keskul asuv Cebu saar, kuna Panay saart tugevasti pommitati.

Viimne lootus: Corregidor — "Filipiinide Gibraltar"

Manila asub sügavas lahes, mis suurt miskaforma Lõuna-Hiina merre on ainult 20 kilomeetrit lai. Selle kitsuse keskelt tõuseb merest kaljusarv Corregidor. Ta kaitses Manila mere poolt. Juba hispaanlastel olid saare kindlustanud, ameeriklased ehitasi saare aga võimsaks ja moodaks saarekindluseks. Corregidori ülesanne oli Manila vallutamist Jaapani sõjavägede poolt mere poolt teha võimatuks. Meekindluse väimsad suurtükid on muidugi võimelised meekindluse mõlemal poolt hävitama ühe loidma. Ja jaapanlased loobusidki merepoolest rünnakust ja valisid selle asemel lihtsama tee: tungisid Manila seljatangant — maad kaudu. Ameerika sõjalaevad ja transportlaevad, mis asusid Manila lahes Cavite sõjasaadama, evakueerisid USA väed Corregidori kindlusesse, tõmbudes ise lahest välja. Haavata saanud USA vägede ülemjuhataja kindral McArthur põgenes samuti saarekindlusesse.

USA sõjadespartemang on teatanud, et Ameerika väed peamiselt taktiliselt põhjusil on tagasi tõmbunud ja et nad jätkavad vastupanu Corregidori saarekindlusest. Seniste sündmuste taulal ei ole aga USA kodanikel erilist usku sellistes kinnitustes.

Igal juhul pöördub lähemal ajal maailma tähelepanu sellele saarekindlusele. Kas ta suudab vastu panna? Ööd ja päevad pommitatakse kindlust jaapanlaste lennukite poolt. Teisalt on hädaohu, et kindlusele võidakse kallale tungida seljatangant Manila lahe põhjakaldalt viikse, aga strateegiliselt tähtsa linnakese Balanga poolt.

Corregidori vallutamine tähendaks Manila vallutamist ka mere poolt ja USA sinise laevastiku lõksulangemist. Ühtlasi tähendaks see kogu viimase vastupanu likvideerimist Filipiinidel. Seega ei ole Corregidor ainult saarekindlus — ta on muutunud kogu USA võimu sümboliks siin. Ta on võtmekoht kogu sinisele viimasele vastupanule.

H.

Kes vajab loomasöödaks kartulikoori?

Lähemal ajal algab Tartus jäätmete kogumise aktioon. Esmajoones on kavatsus hakata koguma kartulikoori loomasöödaks. Et selgitada, kui suur oleks nõudmine nende järele, palutakse Tartu linna ja lähema ümbruskonna loomapidajaid, kes soovivad kasutada kartulikoori loomasöödaks, oma soovide selles alal teatada ERU Tartu Komitee büroole, Ülikooli tn. 9.

esinevaist anorgaanilistest substansidest, kõrvalde jättes orgaanilised ained, teostus esmakordselt I. G. Värvitööstuse nn. pece-ku sulat, mille lähteained on süsi ja lubi, mis sulatatakse kokku karbiidiks. Pece-ku on kindel peagu kõigi hapete ja leeliste vastu ja ei muutu mürgavastavateks, mis pärast see on suurepäraseks sobiv mitte ainult filtrile, vaid ka hapetähtsustele. Seepärast tuleb loomadele keemiatööstuses, vaid ka kalapüügilõu- tusele. Kuid tal on see puudus, et ta muutub pehmeks 80-kradilise sooluse juures, järelikult ei kõlba säärasteks tekstiiltoodeteks, kus riiet on vaja pressida.

(Ostrauum-Artikeldienst.)

Saksa keemikute uusi saavutisi

Kunstkiutööstuse arenemine Saksamaal

Saksa keemiatööstuse poolt väljaarendatud kunstkiud, nagu kunstsiid ja puutvill ühes oma mitmesuguste alaliikidega, on tekstiiltoorained, mis on astunud võrdsena vanade, loomadele ja taimedest saadavate tekstiiltoorainete kõrvalle ja mida ei saa sellepärast enam välja hõlmda tulevikku tekstiiltoorainetena. Mitte ainult nende headus ja odav hind ei kindlusta neile seda positsiooni tulevikuks, vaid ka asjaolu, et nende kiude kasutamise juures langeb ära rida ettevalmistavate tööstuste, nagu loomulike ketrasinate puhastamine, millega süstetatakse tunduval määral määsinaid ja tööstuse. Selle järel kui mainitud kunstlike ainetel kasutatava tselluloosi saamine oli kindlustatud sellega, et hakati kasutama asemel kasutama põõkpuud, tarvitatakse Saksamaal kunstsiidi ja puutvilli üha suuremal määral ka tarbeasjade valmistamiseks. Uudeks on viskoos-kunstsiidi kasutamise puuvilla asemel autokümmide valmistam-

mise juures, kus kunstkiud on osutunud võr- ratult paremaks loomulikuks kiud. Viimaseil ajal valmistatakse ka puutvillu tekstiiltoorainet kottide tarvis ja sisalaanepi asemel puutvillu sidumiseks. Puutvillu kurnimata- sega on suudetud sellele anda samu soojapidavaid omadusi nagu loomavillalegi. Puutvill on tänapäev nii kaugele arenenud, et ta absorbeerib sama aeglaselt vett nagu loomulik vill. Kõigi nende kiude lähteained on puu, mis pärast on arusaadav, kui soovitakse puu- tagavarade säästmiseks kasutada teisi põhi- aineid. Välismaal korduvat ja heade taga- järgedega tehtud katset kasutada ketrasina- nena loomalist valkainet, eriti kaseini ja fib- roini, pole leidnud Saksamaal vastukõla, kuna tootlustamisul Saksamaal nõuavad nende valkude kasutamist inimeste ja loomade toidu- daks.

Keemikute vana unistus toota kunstkiude puht-sünteesilistest looduses peagu piiramatult

vaevab iga vastutavat raamatupidajat. Äärmiselt lihtne vastus oleks: pida, "vanaviisi". See vastus on vormiliselt õige, sisuliselt aga siiski väär. "Vanaviisi" raamatupidamise teos- tamine tähendab vormiliselt Lääne-Euroopas rakendatava raamatupidamistehnika uuesti kasutamisele võtmist eriti eespool-mainitud Nõukogude Liidu omapäraste osas. See aga oleks kõik. Sest sisuliselt võttes meie käit- tise, "vana" raamatupidamine oli Lääne-Eu- roopa, eriti Saksamaa tasemest enamais käit- tise maha jäänud raamatupidamise ühtlusa- mise, süstematiseerimise ja eriti kuluarves- tuse küsimusi. Siin olukorra muutmine ja raamatupidamise ratsionaliseerimine oli eriti ette nähtud omaaegse Ratsionaliseerimise Ko- mittee 1940. a. sügise kavas, kuid bolshevikud tõmbasid sellele kriipsu. Juba siis võeti ra- matupidamise ratsionaliseerimise lähtekohtaks RKW tööd. Nüüd muutunud olukorras on eriti põhjust käitise raamatupidamist organi- seerimise lähtuda mainitud RKW tödest ra- matupidamise ja üldse arvustuse organiiseerimise ning ratsionaliseerimise alal. Selleks on seda enam põhjust, et mainitud tööd on teos- tatud Saksamaal suure põhjalikkuse ja tea- duslikkusega, võttes arvesse ka väikekäitise olukorda. Nende töde tulemusena on kehes- tatud Saksamaal Rigiimajandusministri 11. XI 1937. a. ja 16. I 1939. a. määrustega "Juhised raamatupidamise organiiseerimiseks" ning "Kuluarvestuse üldised põhimõtted". (Nende määruste tekstide tõlge eesti keelde on tood- du "Postimehes" nr-d 128, 131, 132, 134, 142 — 1941. a. ja 12 ning 13 — 1942. a.) Kui ar- vesse võtta mainitud määruste kehtestamist Saksamaal ja nende tähtsust üldse raamatui- pidamise organiiseerimisel ning arendamisel, siis võib küllalase kindlusega soovitada kõigi käitiste vastutavale raamatupidajale ja juha- tajale nende määruste alusel võtmist raama- tupidamise kujundamisel uuel aastal. Uued korraldused ja uued eeskirjad raamatupida- mise kujundamise kohta ei saa kahtlemata, oluliselt erinevad nende määruste juhuist. Ka see asjaolu, et aja majandusarutaru töötab välja oma kontoraamistiku, ei saa tuua kaasa olu- lisi erinevusi. Sest kõigi nende aluseks on ikkagi raamatupidamise organiiseerimise juhi- seis" püsitud põhimõtted. Nende rakenda- mine käitises olekski see oodatav, "uus raama-

Arvestusprobleeme

Kuidas alustada uut aastat?

Iga aastavahetus toob raamatupidamises kaasa suure töökoormuse ja tööpinge. Sest kõigis käitises tuleb teostada inventuuri. Kõos sellega aga tuleb käesoleva aasta algul lahenda ka raamatupidamise organiiseerimise kü- simus. Vastutaval raamatupidajal koos käitise juhatajaga tuleb otsustada, millises suunas arendada uuel aastal raamatupidamist. Mis teha ja kuidas teha? Need on küll iga vastu- tava raamatupidaja vastustatunnet koorma- vad küsimused. Peaaramatupidaja ja käitise juhataja rahutus ning selguse soovimine on mõeldud aastat arvestades täiesti arusaada- vad. Kuid kahjuks ei ole tõenäoliselt loota sellele küsimusele ametlikult vastust. See- tõttu peavad vastutavad isikud käitises selle küsimuse omal algatusel ja omal vastutusel lahendama. Siinkohal püüame vaid esile tõsta tõenäolisemat arengusuunda, mille arvesse võtmine aitaks vältida liiga suuri erinevusi tulevikus tõenäoliselt saabuvaist korraldusi- t.

Kõigepealt on loomulik, et raamatupida- mist tuleb välja hõlmda Nõukogude Liidu omapärast, mis eriti teravalt esineb oma- kapitali amortiseerimise, kapitalitõõde ja fi- nantsseerimise arvestamises. Ka väikevähend- tised likvideerida. Kõige hõlpsam on seda teha mõeldud aasta lõpetamisel. 1941. a. aasta lõppbilansi koostamiseks on loota E. O. Ma- jandusdirektori poolt vastavalt eeskirju. Oodatu on ka põhivahendite, s. t. vallas- ja kinnisvara ümberhindamine eeskirju. See- vastu tõenäoliselt tuleb teostada käibevahen- dite, eriti materjalide ümberhindamine käitise- de vastutusele. Selle juures tuleb lähtuda ametlikult kinnitatud uutest hindadest, mil- lised on juba paljude alade jaoks kujundatud. Need on avaldatud aeg-ajalt ajalehtedes ja Armetikus Teatajas. Sarja uute hindade koef- fitsiente toli ka "Postimehes" nr. 8-nda, 10. I 1942. a.

Milliseks peab kujunema aga raamatui- damine ise uuel aastal? See on küsimus, mis

Tartu teated

Tartu Veotalituse teadaanne

Tartu Veotalitusel on korda läinud han- kida Tartu linnas töötavate veohobuste to- duka kaeru ja heinu, milliseid jagatakse välja ostulubade alusel nalle hobusepidajale, kes töötavad täieliselt ja tähtsate vedudel.

Ostulubade väljaandmine algab Tartu Veotalituses 23. jaanuaril s. a. nalle hobuse- pidajatele, kes esitavad jamaariku kestel seni teostatud vedude kohta aruande, milles on ära märgitud:

1. Asutuse, ettevõtte või isiku nimi ja asukoht, kellele veetud.
2. Veetud materjalide (kauba) liik ja kogus tonnid.
3. Kust kuhu veetud (iga veo kohta eraldi).
4. Veetud maa kaugused.

Hobuste toidumoona väljajagamine jääb ka edaspidi Tartu Veotalituse hooeks, mis to- mub iga nädal, vastavalt aruande esitamisele. Majandus- ja Transpordidirektori korralduste kohaselt (10. 12. 41. nr. 396 ja 7. 01. 42. nr. 750) on hobuveo korraldamine ja järelevalve allutatud Tartu Veotalitusele, mil- lise asukoht on Gustav Adolfi tn. nr. 10, tel- sel korral.

Kõik ettevõtted, asutised ja isikud, kel- lede veotöödel on pidevalt hobuveokeid, olgu omad või võõrad, samuti kõik hobuseomani- kud on kohustatud kirjalikult teatama hilje- malt 1. veebruariks s. a. Tartu Veotalitusele veotöödele rakendatud hobuse valdaja nime,

hobuste arvu, veoristade arvu ja liigi (plat- vorm-vankrid, veovankrid, reed, järeed ja järekegud), veotööde iseloomu ja kas vedo toimuvad täieliselt või osaliselt tööjõu kasuta- misega. Veotööde lõppemisel või hobuveoki vabanemisel sellel tööil tuleb sellest teatada Tartu Veotalitusele hiljemalt järgmisel töö- päeval.

Teostatud vedude kohta tuleb hobuseval- dajal esitada Tartu Veotalitusele aruanne iga mõeldud nädala kohta hiljemalt järgneva nädala teisipäeval, milles on märgitud vastu- sed ülemal märgitud küsimustele (p. 1-4).

Vedude õigeaegselt kindlustamiseks ja rakuldamiseks tuleb kõikidel ettevõtetel, asu- tistel ja organisatsioonidel, kellel on ette näha suuremal ulkudelise, hooaja või perioodilisi vedusid hobuveokeid, sellest teatada hilje- malt 20. päevaks järgneva kuu kohta, ära tähendades kauba (materjali) nimetuse, kaalu või koguse, lähtekohta, sihtkohta ja veotöota- mise aja. Aegsasti Veotalitusele ülesandama- vood ei tule tähtaajast vedudena arvestami- sele.

Et kindlustada hobuveokite otstarbeko- hast kasutamist ja kindlustada kõikide vaju- likkude vedude teostamist, samuti hobuste toidumoonu ühtlast ja õiglast jaotamist, on tarvilik, et kõik nõutud aruanded õigeaegselt esitatakse.

21. jaan. 1942. a.

Tartu Veotalituse juhataja.

Linna Varustusameti teadaanne

Alates 24. jaan. s. a. müüakse tubakasaar- di kupong nr. 5 järgi paberose 100 tükki. Tubakasade ostmisele nõutakse peale saaduste müügilinna ka sõjalisamaksu 50 prots. ulatuses müügilinnast.

Faberosside hind II ja III sortil on järg- mine:

II sort, pakk RM 0.38
sõjalisamaks „ 0.19

RM 0.57

III sort, pakk RM 0.25
sõjalisamaks „ 0.13

RM 0.38

Kauplused, missugused teostavad tubaka- saaduste müüki, on järgmised:

- 1) E. M. U. Riitli 8, 2) E. M. U. Aia 39, 3) E. M. U. Narva 107, 4) A. S. Puhk ja Po- jad Riia 67, 5) Seppmann G. Adolfi 48, 6) Tam- merik Turu 10, 7) Grents Narva 157, 8) Kikk Tähse 38, 9) Häva Jaama 56-a, 10) Enno Kalevi 111, 11) Kitiuss Võru 65, 12) Lillemets Riia mnt. 17, 13) Zirkel Kuperjanovi 18, 14) Kantis Tähse 91, 15) Edavere Kesk 58, 16) „Solid“ Võidu 19, 17) Pikker Hermann 12, 18) Tiks Puistee 54, 19) Nõmme Herne 35, 20) Hermann Aleksandri 80.

Varustusamet.

Sport

Lai tänava võimlas algab töö

On osutunud võimalikuks lahendada Tar- tu Lai tän. võimla küttesüsteemi ja kõrval- dada muud teadmised raskused, nii et alates 26. skp. algab võimlas järjekindel töö. Võimla kasutamine toimub kella 7—21.

Asutised, võimlemisgrupid ja koolid, kes soovivad võimlas tunde saada, palutakse otse- lalt pöörduda võimla hoolitaja, V. Günn. õpe- taja A. Palgi poole, kes viibib võimlas keskn. ja laup. kella 11—12, või noorte ja spordi- alade korraldaja poole koolivalitsusse, tel. 40-75.

Hooaja-tunde kevadeni maksab koolidele 30 RM, teistele 40 RM ning iga hooaja-tunni eest kohustus kasutada naturasa tooma võim- likult pea 1 ruumimeetri puid. Puude hind arvatakse ühtlasi maha.

Laupäeva ja pühapäeva õhtud on reser- veeritud võistlustele. Vastavate kasutamise- soovidega palutakse aegsasti pöörduda linna noorte ja spordialade korraldaja poole.

Kuidas eesti vabatahtlik elab rindel

Lauluõhtud rindepunkreis. Väliposti saabumine on suur- sündmus. Pudemeid sõdurilust

Tuhanded eesti vabatahtlikud võitlevad praegu koos sakslastega idarindel, kus ei pake- ega lumi suuda pidurdata võitluste edu- kust. Hoop hoobi järel antakse venelastele, kes ründavad massiliselt, lakkamatult ja vi- salt. Kuidas elavad siis eesti rindesõdurid, kuidas neil seal kaugel läheb, kes huvitat- meid kõiki. Toome seepärast kirjeldusi frondi- elust, nii nagu see selgub vestluses major Vase, I Eesti rahvuspataljoni rindesõduriga E. T.

„Oleme seal Venemaal, rindepunkreis, ku- hu on surutud kõigud sõduri elamine. Mis me seale teeme! Peab ütlema, et vaba aeg kulub peamiselt kirjade kirjutamiseks kodumaaile.

Selle tähtsa tegevuse juures valitseb punk- reis sõdurid vaitus ja iga mees oma nurgas li- kib ritta lauseid kodustele. Väliposti ongi ju suurimaks vahelduseks üksluses sõdurilust. Kui kirjad saavad, ei suuda rõõmu varjata tagasihoidlikum sõdur. Ja kui veel kodust saabub „ahv“, nagu sõdurikeele pakikesi ni- metatakse, siis lastakse need päris pidulikult „rivitult“, s. o. jagatakse sõpradega kristlikult.

Kodused pakid on aga pahatihti liiga nõrgalt pakitud

ja mõni kilomeetrit rännanud pakk on saad- nud tekoonnalt tugevasti kannatada.

Ajaviite hulka kuuluvad ka laulu-õhtud. Lauldakse sakslastele eesti laule, sakslased vastavad siis omadega, kuid nüüd jõudis meieni ka „Lili Marlen“, mida iga mees laulab. Eriti heatahtlusega aga ümber frondi- sõdur lauluvit, kui kõigitoitluse mõnda eriti maitavat lisa leitakse ja seda siis praadima hakatakse. Pann rändab siis ühest punkrist teise ja küpsetamise-keetmise mõnused nau- datakse põhjalikult.

Kuna bolševikud on kaevud rikkunud ja need pealegi asuvad kaugemal rinde taga, siis peetakse hommikuti ennast lumega. Võõri paljalt küüratakse end puhta lumega, kuid va- hete-vahel soojendatakse punkriahju sooja veti isegi sauna tegemiseks. Ka hädavajaliku pesu pesuvad mehed punkris ise ja riputavad siis lae alla kuivama.

Punkrites on elu üldse puhtam kui vene talurustikes. On lausa õnnetus, kui vahest rünnakul satud sellisesse pesa, mille keskel lõimib maailmatu suur ahi ja kus elab iga tõugu parasite. Peab ütlema, et

Linna Varustusameti teadaanne

Varustusamet palub kõigi toidusineteli- ha- ja pümaapluste omanikele või juha- tajaid tulla Linna Varustusametisse, Peeter Põllu tän. 5, elanike alaliseks ostjateks re- gistreerimislehtede järele ja vastava informatsiooni saamiseks ajavahemikul 22.—30. jaan. 1942. a. iga päev kella 9—14-ni.

Kaasa võtta andmed senise ostjate arvu kohta nädalas.

Ilumine on kohustuslik.

Linna Varustusamet.

Puudekinkijad Puhjast ja Saadjärvest

Puhja vallast on seni kinkinud küttepude- nõi soojust Tartu külmadele kodudele järg- misel isikud:

T. Kiis, J. Lina ja J. Peetsalu — igaüks 1 ruumimeetri küttepuid. 0.8—0.25 ruumi- meetrit küttepuid on annetanud: A. Vihand, J. Pihlik, K. Raud, M. Parts, J. Tobias, A. Krass, A. Pauska ja J. Kuusik.

Saadjärve vallast on seni küttepuid an- netanud: E. Vardja ja J. Sonman — 1 rm ja H. Alekõrs, A. Arand ja O. Raudsepp — 0.5 rm.

„Vanemuise“ teater

„Vanemuise“ poolt korraldatav III süm- fooniakontsert, mis pidi aset leidma 16. ja- nuaril, toimub 30. jaanuaril. Edaspidi püha- päeva pärastlõunased etendused algavad kell 14.30.

vene talumaja kujutab endast lausa mustuse tippu.

Südaöösi, parima une pealt ründavad sind lutikad, kellele tuleb siis korraldada tasku- lambi valgusel üldine jaht.

Päris sageli olemas kohanud ka Venemaa eestlastega. Need töökad ja omal ajal jõukad talunikud on kolhoosierimisega teinud kerus- teks. Leidub vähe eesti perekondi, kus ei oleks perekonnaliikmeid vangistatud või küt- ditatud. Kõigil on ühine soov kunagi kodu- maaile oma rahva juurde tagasi pöörduda. Noor- mured mehed aga kipuvad vabatahtlikuna võitlema bolševistide vastu. Paljud ongi meie kõrval Saksa sõjajäes võitlemas.

Sõjategevuse kohta peab ütlema,

et eestlased oma rahvusele häbi ei tee.

Muidugi on lahingute ajal nii mõnelgi me- hel raskesti olukordi, kus aga külm veri ja julgus päästavad mehi arvukana vaenlase käest. Nii stasid kord kaks eestlast 14-le venelase laurajale. Kohumatult hakkasid eestlased tulistama. Kaks venelast langes ja teised, kes rlvad ehmumisest ja hirmust ära olid visanud, vangistati.

Kord jälle ühes lähivõitluses kohtus 2 eestlast 5 venelasega. Nagu kokkuvõttegult tekkis esimesena kokku sattunud eestlaste ja venelase kummajali püssist tõrge. Pauku ei tulnud. Vihaselt heitis eestlane oma relva kõrvalde, saasis venelase püssist kinni ja ägas mehele päraga. Samal ajal sõber hävitas 2 venelast, kuna ülejäänud pagedis.

Meie kompanii auto jäi ühel päeval teel 14-mehelise punaste jõugu ette.

Tartumaa on kaotanud ko'mandiku täistööjoolistest meestest

Maakonna rahvastik on muutunud rahvuselt ja usult ühtlasemaks

Tartumaa valdades ja väikelinnades elab 110.410 inimest

Elanike registreerimise tulemusist ja elanike arvu kujunemistest ning olulisimaid muutusi Tartu maakonnas andis meile jutunäide Tartu Maavalitsuse omavalitsuste revident H. Keerdoja.

Puudutades elanike registreerimist, mis toimus teatavasti 30. novembril ja 1. detsembril 1941. a. kogu endisel Eesti Vabariigi maal, märkis härra H. Keerdoja, et Tartu maakonnas võitis sellest tööst osa 48 valla ja linna elanike registreerimise korraldajad ning täpselt 1400 registreerijat valdades ja umbes 75 registreerijat linnades. Töö toimus maavalitsuse administratiivseks osakonnaks üldjuhitiis-

Elanike registreerimistöö tulemust Tartumaa võib pidada täiesti rahuldavaks. Viigi esimese isiku loetelud ja majandusliku kuuluvuse kindlaksmääramisel ja töötulekut puudutavate küsimuste registreerimisel. Need aga saadi peaaegu tervelt materjalide hilisemal kontrollimisel kõrvaldada.

Järgnevalt härra H. Keerdoja võttis üksikasjaliku vaatluse elanikkude arvu Tartu maakonnas. Ta märkis, et praegu kasutatavad arvud on eelkõige võetud saadud, mis kahtlemata muutuvad, kuna esineb veel täiendavaid registreerimisi, samuti praktiliste kogemuste järgi otsustades võib esineda kahekordsed registreerimised. Need ei suuda aga enam üldpilti praktiliselt muuta.

Võrdlusalad Tartu maakonna kohta 1. märtsi 1924. a. rahvaloendusest käivad vähemal määral erineva territooriumi kohta, sest 1. aprilli 1939. a. teostus vallapiiride reform, millega maakonna territoorium on vahetult muutunud. Praktiliselt mõjub see muudatus absoluutarvudele, kuna protsentarvudele selle tagajärjel muutuvad aga võrdlemise vähe.

Elanikkude arv Tartu maakonnas ja selle sooline jagunevus.

Maakonna valdades oli 1. detsembril 1941. a. kokku 102.765 elanikku, neist mehi 46.126 ja naisi 56.639. Seega mehi 44,88 prots. ja naisi 55,12 prots.

1934. a. rahvaloenduse andmetega võrreldes on meeste osa langenud 47,4 protsendile 44,9 protsendile. Kuna poeglasid sündinud meil sündimistatistika andmeid umbes 53 prots. ja tütarlapsed ainult 47 prots., siis valitseb seega nooremale vanusgruppi meeste ülekaal.

Kui 1934. a. andmete järgi valdades naiste ülekaal tekkis 29 a. vanusgrupi juures, s. t. et kuni 29. eluaastani oli toila mehi rohkem kui naisi, siis praegu tekib naiste ülekaal juba 19 eluaasta vanuspiiri juures, mis näitab meeste suurt väljalangemist.

Väikelinnades oli 1. detsembril 1941. a. kokku 5 linnas 9351 elanikku, kellest oli 3306 meest ja 4339 naist. Siin on meeste protsentarv veelgi väiksem kui valdades ja nimelt 43,24, näidates peale muu veelgi suuremat vähenemist kui valdades.

Maakonna elanikkude koguarv (valla ja väikelinnade kokku) oli 1. detsembril 1941 kokku 110.410, neist 49.432 meest ja 60.978 naist. Meeste protsentarv kogu maakonna kohta on seega 44,77 prots. Siin võib üldiselt konstatada, et, nagu andmed näitavad, rahva loomulik juurdekasv sündide näol on olnud aga rõõmustavalt väike üsna tugev (suur).

Elanikkude arvu muudatused Tartu maakonnas, võrreldes 1934. a. rahvaloenduse andmetega. Absoluutarvude suhtes on selline võrdlemine õige ainult väikelinnades, kuna valdades on avaldavad segavat mõju vahetult vallapiiride reform. Seega viga vähenenud protsentarvude puhul.

Maakond on kaotanud üldse (valla ja linnade kokku) 12.010 elanikku ehk 9,82 prots. 1934. a. koguarvust.

Kadunud on just suure enamuses mehed ja nimelt 8499, kuna naisi on kadunud meestega võrreldes vähem kui pool, nimelt 3521. Mehi on 1934. a. koguarvust järele jää-

nud ainult 85,34 prots., väikelinnades aga isegi veelgi vähem ja nimelt 76,77 prots. Naisi on alles nimetatud aasta koguarvust 94,54 prots. (valdades 95,26 prots., väikelinnades 86 prots.).

Elanike arv on eriti vähenenud Mustvee linnas (33,4 prots.) ja Kallaste linnas (32 prots.). Mustvee linna elanike arvu vähenemine peaks olema üldiselt kõige suurem. Olgu märgitud, et nii Mustvee kui ka Kallaste linn olid suure vene rahvuse enamusega linnad.

Elanikkude arv on suurenenud vaid Elva linnas. Siingi on suurenenud ainult naiste arv 91 võrra, kuna meeste arv on vähenenud.

Elanikkude arvu muutumist valdades on täpselt võrreldud 1. jaanuaril 1939. a. andmetega. Võrdlusalad on toodud alljärgnevas tabelis.

Elanikkude arv Tartumaa valdades			
Valla nimi	Elanike arv 1.1.1939	Elanike arv 1.1.1941	
1. Aakre	1901	1864	
2. Ahja	3523	3396	
3. Alatskivi	3338	2887	
4. Avinurme	4518	4267	
5. Elva	3002	2927	
6. Jõgeva	3103	3034	
7. Kaarepere	1977	1791	
8. Kambja	2747	2748	
9. Kasepää	3494	2898	
10. Kavastu	2617	2557	
11. Kiidjärve	2072	2006	
12. Konguta	2371	2303	
13. Kudina	3004	2864	
14. Kuremaa	2104	1962	
15. Kusti	2031	2019	
16. Kuuste	2696	2584	
17. Laeva	1535	1445	
18. Laue	2245	2124	
19. Lohusuu	2022	1601	
20. Luunja	2601	2586	
21. Meeksi	3151	2908	
22. Mäksa	2529	2389	
23. Nõo	2795	2636	
24. Otepää	2273	2343	
25. Pala	3296	3120	
26. Peipsiääre	2314	2029	
27. Puhja	2744	2763	
28. Pühajärve	2029	2005	
29. Rannu	2309	2194	
30. Ropka	2226	2226	
31. Rõngu	2953	2867	
32. Saadijärve	1914	1840	
33. Saare	2089	1941	
34. Sadala	2118	2037	
35. Tartu	3241	3075	
36. Torma	3230	3040	
37. Tähtvere	1784	1691	
38. Vaimastvere	2003	1830	
39. Vara	2085	2003	
40. Veski	1938	1830	
41. Voore	1951	1876	
42. Võnnu	2537	2534	
43. Äksi	1926	1713	

Kokku 103326 102765

Nagu näeme, on elanikkude arv suurenenud ainult 3 vallas (Kambjas 1 elaniku, Otepää 70 ja Puhjas 19 elaniku võrra). Ropka vallas on elanike arv jäänud endiseks.

Elanikkude vähenemine valdades on palju väiksem kui väikelinnades, püsides suuremas osas valdades umbes 5 prots. piires. Siin on määral on elanikke kaotanud: Lohusuu vaid 20,33 prots., Kasepää 15,37 prots., Alatskivi — 13,52 prots., Peipsiääre — 12,37 prots., Kavastu 12,30 prots., Äksi — 11,06 prots., Kaarepere 9,41 prots. jne. Olgu märgitud, et need valla, peale kahe viimase, on kõik sellised, kus oli palju venelasi.

Vanusgruppide on saadud vaadelda ainult valdades. Analüüsi andmetest selgub järgmist asjaoluist:

Eelmine rahvaloenduse ja suremussatistika andmeid peaks praegu olema 20—24 a. vanuseid mehi umbes 3400, tegelikult on aga 1796. 25—29 a. vanuseid mehi peaks olema

umbes 4200, tegelikult aga on 2655. Seesugune ebaloomulik nähtus jätkub ka meeste vanemate vanusgruppide juures, kuigi vähemal määral.

Mehi, kes on täistööjoolised ja 20—39 aastat vanad, oli 1934. a. valdades 17.048, kuna praegu on neid ainult 11.344 ehk 66,54 protsenti, seega umbes 30%.

Seda asjaolu tuleb kõigil omavalitsustegelastel praktilises tegevuses arvestada ja sellest vajalised järeldused teha.

Elanikkude jagunevus rahvuste järgi ja muudatused sel alal Tartu maakonnas näitavad, et praegu on maakonnas eestlasi 100.222 ehk 90,77 protsenti, venelasi 9673 ehk 8,76 protsenti, sakslasi 189 ehk 0,17 protsenti, lätlasi 59 ehk 0,05 protsenti, poolakaid 71 ehk 0,06 protsenti, muistlasi 118 ehk 0,11 protsenti ja muud rahvusi (kokku arvu 11 rahvust) 78 ehk 0,08 protsenti.

Eelmine rahvaloenduse andmetega võrreldes selgub, et rahvastiku koosseis eestlaste osas on suurenenud ja et rahvastiku koostis on muutunud ühtlasemaks.

Eriti tugevalt on vähenenud vene rahvuse osa (10,29 protsenti koguarvust 8,76 protsendile) ehk teistsiti võrreldult võib ütelda, et vene rahvusest on kadunud 2923 elanikku ehk 23,24 protsenti nende üldarvust 1934. aastal.

Rahvastiku koostist valdades järgi vaadeldes tuleb märkida, et kõige ühtlasemad on rahvastikut järgmised valla, kus eestlaste protsent ületab 99 protsenti: Avinurme — 99,5 prots., Jõgeva — 99,07 prots., Otepää — 99,53 prots., Pala — 99,58 prots., Saare — 99,23 prots., Sadala — 99,75 prots., Torma — 99,53 prots., Veski — 99,57 prots. ja Voore — 99,20 protsenti.

Seevastu kõige väiksem on eestlaste protsent Peipsiääre vallas — 5,52 protsenti, Kasepää vallas 35,68 prots., Meeksi vallas 70,90 prots., Kavastu vallas 74,07 prots., Lohusuu vallas 75,08 prots. ja Alatskivi vallas 80,84 protsenti. Väikehinnadest on kõige vähem eesti rahvusest kodanikke Kallaste 16,59 prots. ja Mustvee 35,41 protsenti.

Usuliselt jagunes valdade elanikkond alljärgnevalt: ev. luteri usku oli 91.934 inimest ehk 89,46 protsenti. Luteri usule järgneb kreeka-katoliik usk 5678 inimesega ehk 5,53 protsenti. Vanusuilis (kreeka-katoliik usu eriharu) oli valdades 4209 ehk 4,09 protsenti. Rooma-katoliik usulis oli valdades 61 ehk 0,06 protsenti ja linnades 14.

Valdades registreeriti veel adventiste 155, baptiste 431, evangeeliste 65 ja muudesse kristlikkudesse sektidesse kuuluvaid 40 inimest. Usuta on registreeritud 190 elanikku.

Muudatused suhtes, võrreldes eelmise rahvaloenduse andmetega, on märkida, et ev. luteri usuliste arv on protsentuaalselt suurenenud, kuna kõik teised usud näitavad vähenemist. Arvuliselt on tugevasti vähenenud kreeka-katoliik ja vanasuuliste arv, isegi rohkem kui on vähenenud vene rahvusest elanikkude arv. Usuta isikute arv on vähenenud poolele 1934. aasta arvust.

Väikelinnades on üldkokkuvõttes vene rahvusega Mustvee ja Kallaste linnades mõjul kreeka-katoliik usuliste (eeskätt vanasuuliste) osatähtsus suurem, kui väikelinnades kristlikke lahkuse suhteliselt rohkem — kui valdades.

Mittetöötajate arv (18—60 a. vanuses) oli valdades kokku 2400 (981 meest ja 1419 naist), seega 2,34 protsenti rahvastiku üldarvust. Nendest vajavad tasulist tööd 1968 (161 meest ja 1107 naist), seega 1,92 prots. rahvastiku üldarvust. Mittetöötajate ja tasulist tööd vajavate isikute arv vanusgruppide järgi näitab, et kõige suurem arv nendest on 20—39 eluaasta vahel. 432 inimest on kas invaliidid, pensionärid või elatavad kapitalist, toetuslist jne. See arv ei ole suur ja näitab, et meie inimesed on rakendunud kõik töösse, käimasolevasse ühiskondlikusse tegevusse.

Tarvita'ud paber ei kuulu ahju.

Tahm ummistab lõõre ja paberi-vabrik vajab vanapaberit. Paberi-vabrik tarvitab siis rohkem puitu ja puudest on siis jälgi puudus kütmisel. Ei tohi öelda: „Ah, see on ju ainult ajaleht, see ei tähenda ju midagi.“ Sajad tuhandad ajalehed ühel päeval terves riigis on juba õige suur kogus.

tardega. Isa nimetusega ei tuntud naabritel rahvast.

Seega oli siis naabertalurahva talumaine talu kui keskuse järgi. See oli ka kõige otstarbekohasem. Külas oli ju nagu nii palju Mädisel, Matse, Jürisil, Tõnisel jne., kes oleks siis suutnud kõigile nende poegade ja tütarde vahel vahet teha. Üldse pole talumaine isa nime järgi eestlaste psühholoogiale kohane.

Kõik see osutab ka sellele, et eestlaste psühholoogia seisukohast omab kodukoht kaskegi tähtsust ja et eestlaste psühholoogia seisukohast kodukoht, oma iseseisva majandamisega omanime tähendab temale väga olulist ja põhjapanevat. Selles oma ruumis omab ta täielikku hingelist ja moraalselt jõudu tegevuseks ja ka teelisel indel töös. See psühholoogiline tõsiasi on mõeldav, et nii Eesti majanduslikus kui ka vaimses arengus. Just see suudab olla väga tunduvalt kaasa aidanud Eesti põllumajanduslikule ja psühholoogilisele tõusule 19. sajandi teisel poolel ja 20. sajandi algul ja just see on kannatanud eesti inimest eluviisist maksimaalselt.

Talunimedes ülnub nagu mineviku vastu-kaja ammuistest aegadest, mineviku reaalsustest, mingisugusest mineviku tõstajadest, kuid talunimede talunimise sündimine näitab siin selgesti sellele, et talu mõistes on vägi palju eesti maarahva hingekujutelt ja loovat elurõõmu ja et igale eestlasele on oma talu sündimine lähedal, kuid mitte ainult oma talu, vaid ka kõik talu, nende kogu, s. o. kogu kodumaa. Arusaadav siis, et juba sellest seisukohast talunimed meil väga huvitavad, sest nad osutavad nii mõnelegi väga sümpomaatilisele omadusele, mis seotud meie talude, meie kodudega. Tundub, et meie on mineviku hõngu ja hinge. Meenutades talunimede, taustane mineviku ja tunneme ühes sellega ka kohusetunnet oma mineviku ja kodumaa vastu.

Tarust rinde jaoks 7146 sooja eset

Viimasel aktsioonil koguti 4587 eset

Kodonikud olid ohvrimeelsed

Tartu linna kodanikud, kellel veel varem mees sõjaraakunde, milliseid nad talusid suvel, aitasid vastloppunud soojade riiete kogumiskampanias idarindel võitlevate saksa ja eesti sõjameeste jaoks seda inimlikult kaasa.

Et meie kodanikel on praeguse sõja eduks lõpetamise tähtsusest arusaamine, kinnitab ka asjaolu, et kodanike poolt arvukalt annetatud esemetest ligemale poole moodustasid kingitud esemed. Ohvrimeelsus sõja läbi raskesti kannatanud linna elanikkonna poolt, eriti viimasel korjandusaktiooni, oli iga annetaja silmist ja suhtumisest märgatav. Oli inimesi, kes tuias paari kindaid, tundsid endid süüdlasena, et neil pole võimalik rohkem annetada. Sageli pakuti ka rahalisi annetusi. Kogumiskampania jaoks kordamööda aitasid kaasa ka õpilased, kes käisid kodudes registreerimas äraantavaid soojaid esemeid.

Vastloppunud soojade esemete aktsiooni, mis toimus 14.—21. jaanuaril, võrreldes kahe varemkorraldatud kogumiskampaniaga, tuleb lugeda paremini korraldunaks, kuna viimasel aktsioonil koguti esemeid rohkem kui kahel eelmisel aktsioonil kokku. Viimase aktsiooni-ga tuli kokku 4587 sooja eset 33.524,80 Riigimarga väärtuses, millele lisandub 5,1 kg vil-

last lõnga ja 4 kg vatti. Üldse on Tartu linn idarindel võitlevate sõdurite jaoks annetanud 7146 sooja eset, millest peagu pooled on kingitud.

Viimasel aktsioonil elavamad vastuvõetud pöevad Linna Pandimajas algasid laupäevast alates, mil vahetevahel tekkis vastuvõetupunkti ka saba. Üldiselt aga ootamisi esemete arandamisega ei tekinud, kuid sellele vaatamata oli kogu aeg vastuvõetupunkti kuni eile kella 3-ni üsna kibe ja pidev vastuvõetugevus.

Kogumiskampania teatud kokkuvõtteid järgi annetas Tartu elanikkond esemeid järgmiselt: (Sulgudes märgitud arvudes on tähendatud kolmest kogumiskampaniast saadud esemete üldarv).

Kasulaid 208 (415), vateeritud palituid 224 (238), kasukaveste 36 (97), lambanahkseid püksid 2 (7), vilte 193 (272), vateeritud kumel 9 (29), kasuka voodreid 8 (12), millest mõned väga väärtuslikud, vateeritud püksid 4 (51), vateeritud ja villastest riidest veste 33 (228), talimütsid 212 (832), nahk-kindaid 121 (228), villaseid kindaid 1179 (1857) paari, villaseid sokke 730 (863), villaseid saale 967 (1390), villaseid kampsuneid 243 (275), soojaid aluspüksid 82 (96), soojaid särke 40 (49).

Tartumaal ü'etati korjanduskava 50 protsenti

Idafrondi soojade talirietega varustamise korjandusaktiooni, mis äsja lõppes, läks Tartumaa ootuste kohaselt hästi.

Aktsiooni kestel on valdades ja väikelinnades kokku toodud rohkelt arvatult mitmesuguseid suuremaid ja väikemaid riiesesemeid.

Eriti laiallaulitud on siin arusaamist ja valmisolekut üles näidanud, tuues kokku kasulaid ja vateeritud palituid ning joppisid ligi 50 protsenti üle ettenähtud hulga.

39 valla ja 4 väikelinnast (puudub 4

valda ja 1 linn) saadud andmetel on korjandusaktiooni ära antud 2803 kasulaid ja 908 joppi, 4310 lambanahka ja suurel arvul teisi vähemaid villaseid esemeid, nagu kindaid, sokke, saale, kampsuneid jne.

Märkimist väärib veel, et ka kaks varem korjandusaktiooni on Tartu maakonnas häid tulemusi andnud ja eeskujulikkust õnnestunud, sest nende kestel on idafrondi jaoks antud üle 32.000 mitmesuguse sooja riieseseme.

Külvisseemne kokkuost Tartumaal a'gas

Põllutöödirektoriurim Taimetähtse ja Seemnekontrolli Ameti korraldusel teostatakse alates 15. jaanuarist 1942 Tartumaa alljärgnevat külvisseemne kokkustatust, kus Eesti Seemnevilja Ühisus teostab põllupidajalt maakonnale ettenähtud kohustuslik teravilja külvisse, samuti igasuguste teiste müügis pakutavate külvisseemne kokkustust.

Kuremaa vallas — Palamuse Majandusühisus ja Jõgeva Majandusühisuse Kuremaa osakond. Laue — Jõgeva Majandusühisus ja Eesti Seemnevilja Ühisuse Jõgeva seemnekasvandus. Jõgeva — Jõgeva Majandusühisus ja selle Sadukilla osakond ning E. S. U. Jõgeva Seemnekasvandus. Sadala — Torma Majandusühisus ja Jõgeva Majandusühisuse Vaimastvere — Jõgeva Majandusühisuse Pedja osakond. Avinurme — Mustvee Majandusühisus. Lohusuu — Mustvee Majandusühisus ja Torma Majandusühisuse. Torma — Torma Majandusühisus. Voore — Torma Majandusühisus või Palamuse Majandusühisus. Alatskivi — Alatskivi Tarvitajateühisus. Kasepää — Mustvee Majandusühisus. Pala — Pala Tarvitajate Ühisus. Peipsiääre — Alatskivi Tarvitajate Ühisus. Saare — Palamuse Majandusühisus ja Pala Tarvitajate Ühisus.

Kaarepere vallas — Jõgeva Majandusühisus ja Palamuse Majandusühisuse. Kudina — Palamuse Majandusühisus ja E. S. U. Tartu osakond. Tartu Riia tn. 105/109. Kursi — Jõgeva Majandusühisus ja selle Sadukilla osakond. Saadijärve — Tartu Eesti Majandusühisuse Lühite osakond. Laeva — Tartu Eesti Majandusühisuse Laeva osakond. Puhja — Tartu Eesti Majandusühisuse Puhja osakond. Ropka — Tartu Eesti Majandusühisus, Tartu Riia tn. 4. E. S. U. Tartu osakond, Tartu Riia tn. 105/109. Tähtvere — samad kokku-

ostukohad. Aksi — Tartu Eesti Majandusühisuse Lühite osakond. Kavastu — Kavastu Majandusühisus. Luunja — Tartu Eesti Majandusühisus, Tartu Riia tn. 4. E. S. U. Tartu osakond, Tartu Riia tn. 105/109 ja Luunja Seemnekasvandus.

Tartu vallas — Tartu Eesti Majandusühisus, Tartu Riia tn. 4. E. S. U. Tartu osakond, Tartu Riia tn. 105/109 ja Nõmme Seemnekasvandus. Vara — Tartu Eesti Majandusühisuse Vara osakond. Ahja — Ahja Majandusühisus. Meeksi — Ahja Majandusühisus. Mäksa — Tartu Eesti Majandusühisus, Tartu Riia tn. 4. E. S. U. Tartu osakond, Riia tn. 105/109 ja Luunja Seemnekasvandus. Võnnu — Tartu Eesti Majandusühisuse Võnnu osakond. Kambja — Tartu Eesti Majandusühisuse Kambja osakond. Kiidjärve — Ahja Majandusühisus. Kuuste — Tartu Eesti Majandusühisus, Võnnu tn. 4. E. S. U. Tartu osakond, Riia tn. 105/109 ja Luunja Seemnekasvandus. E. S. U. Tartu Riia tn. 105/109 ja Villemi riigimõis. Veski — Tartu Eesti Majandusühisus, Võnnu tn. 4. E. S. U. Tartu osakond, Riia tn. 105/109 ja Luunja Seemnekasvandus. Nõo — Tartu Eesti Majandusühisuse Nõo osakond ja Nõo riigimõis. Rannu — Tartu Eesti Majandusühisuse Virtsjärve osakond, Kõhlo Seemnekasvandus ja Kurekilla riigimõis. Aakre — Rõngu Tarvitajate Ühisus. Otepää — Otepää Tarvitajate Ühisus. Pühajärve — Otepää Tarvitajate Ühisus. Rõngu — Rõngu Tarvitajate Ühisus.

Põllupidajalt tuleb nelli müügi kohustusliku teravilja külvisse koguse arandamisega kohe alustada.

Tartu Maavalitsuse Põllumajandusosakond.

Mõnda meie talunimedest ja taluinimese psühholoogiast

„Postimehele“ kirjutanud prof. dr. phil. H. Sepp.

Kohanimedel on uurimise seisukohalt üsna suur tähtsus. Eesti kohanimedest selgitamisel pole seni palju vaeva nähtud.

Peatungi seekord veldi Eesti ala talunimedel. Talunimede hulgas on üsna palju sümpomaatilisi, mis on tekinud juba mitme sajandi eest. Tänapäeval, et vanemast ajast pärinevate talunimede tähendus on hoopis raskemini tajutav kui need, mis tekinud võrdtemisi hilja. Selge on see, et vanemad kohanimed on teinud läbi hoopis suuremaid muutusi kui hilisemad, sageli on nad õige oluliselt kaotanud oma algvormi kontamineerimise, kontraherimise jne. tõttu. Sageli on sama nähtus märgata ka üsna hilja, umbes 150 või 100 aasta eest tekkinud talunimede juures, eriti lühivõlvilistes, nii näit. võib Kurgoja kontraherida Kurgjaks jne.

Seega kaob osa lühivõlvist ära. Mõnikord on see lühivõlvine nii kiire, et kuidagi ei saa tajuda seda, missugune on olnud kohanime algvorm, mingisuguse sõnatüki ja teised sellelaadilised vahendid ei aita, abiks võivad olla ainult dokumendid, kui need aga oleksid küllaldaselt käepärast. Näitena võiks siin mainida „Kõvamae“ nimelise talu muutumist rahvasuus „Kõvaks“.

Ka dokumentidel on tähtis osa üldel, et säiliks nime algkuju. Teame ju mõlansimede seda, et sageli saksaakeelne nimi on säilinud vana eestipärase nimekuju, kuna eestikeelses rahvakäsitluses see juba ammu on kaotatud läinud, nagu näit. Jakobil kihelk. Pärnemaal Roodi mõisa saksaakeelne nimi Sallen-tack (Sallatagus). Roodi on aga tekinud selle mõisa valdajate Grothede järgi (17. saj.), sama lugu on Saarde kih. Kihingiga (saksa keeles Kurlund) ja Voltvetiga (Thimemetsa), saksa keeles Tignitz. Et see nii on, selle põhjuseks on see, et saksaakeelset nime on sajan-dite jooksul olnud dokumentaalselt fikseeritud ja et saanud nad siis nii kaduda kui rahva poolt kasutatavale kohanimed. Kirjaltajad jäädvustab nime, rahvasuus aga unustab, muudab jne.

Talunimede muutumine on üldiselt suurem ja sagedam nähtus kui mõlanside ja küladel, kuid on siiski ka üsna vanugi talunimesid. Mõnes metsanurgas, mis sõjatejeldel jne. eemal, on üsna tunduval määral hoopis vana, on üsna üldiselt talunimesid. Talunimede seesse aga ulatuvad talunimesid. Talunimede muutus võib ühel või teisel asjaolul olla nii kiire, et talu võib näit 200—300 aasta jooksul olla mitmekordselt nime muutunud.

Dokumendid ja kinnistusraamatud on selle põhjuseks, et uue

Saksa külas ja vene kolhoosis

Saksa talupojal on toiduainete tarvitamine normeeritud, kuid tal pole millestki puudus. Süngeid pilte Venemaa viljaaidast Ukrainast

Vasakul: vanatüübilisi saksa taluelamuid. Paremalt: külakalmistu.

Umberasujana siirdusin Põhja-Saksamaale ühte kõige mahajäetumasse maasoppi, külla, kus lõppesid igasugused teed ja mis asus keset liivakõrbe.

Küla koosnes ligikaudu 60 majapidamisest, talupidajatest, väikekohapidajatest (meie mõiste järgi pöpsidest) ja käsitöölisest. Suurem osa kohti kuulus väikemaapidajale ja käsitöölisele. Suuremad maatükkid olid võrdsed meie normaaltaludega, vähemad ulatusid 10 vakamaani, kuna käsitöökoha pidajad leppisid alamaaga.

Elastin selles külas 5 kuud ja huvitav oli jälgida nende elu, et tõmmata paralleele ja teha võrdlusi meie talupoja kui ka kolhoosnikutega.

Elumajad kui ka kõrvalhooned on shabloonilised ja eranditult kivist, vähemalt 4—5 toa ja vastavate kõrvalruumidega, nagu köök, sahv, kelder, pesukoda jne. Põrandad eluruumides värvimata laudadest, sageli ka parkett. Kõrgis ja eesruumis kiviparkett. Selmad — kui mitte tapetseeritud, siis vähemalt lubjavarviga kaetud. Põrandad kõljal poonitud ja iga päev pestakse neid. Igas toas valbad. Mööbel imestamisväärset moodne. Kui juhtub ka vanemast ajast pärilolevat, siis on see igatahes stiilne. Kristallist sööginoode ja vaasid näol ohtrasti. Ligi pooltel majapidamistel telefonid. Säärast sisustist leiad kõigi ülalnimetatud kolme liiki elanikkude juures. Küla kooliõpetaja korter koosneb 4 toast kõrvalruumidega. Sisult võrdne meie arsti või advokaadi omaga. Isiklikud sõidautod olid kooliõpetajal, kingsepal, postiautentuurioomanikul ja veel paaril talunikul. Peale selle elatas üks väikekohapidaja end taksi-autoga, sest küla asus vähemast linnast (2000 elaniku) 12 km kaugel.

Majad asetsevad piki tänavat küljega tänava poole. Suuremalt jaotat majad ees väikesed lilliplatsid, piiratud nägusate aedadega. Elamu ja teiste hoonete vahel asub õu, mis sageli on liiga kitsas ja ühtlasi on ka sõnniku paigutamise kohaks, sest laudad on eranditult puhtad ja kuivad. Teist puhtast õue maanappuse tõttu pole, sest iga maalipikene on leidnud kasutamist. Seetõttu pole ka lastel vaba ajal kusagil mujal kui tänaval mängida. Kuid selleks leidub neil ka aega vähe, sest abistavaid käsi on kõikjal tarvis ja seetõttu tuleb ka noortel jõukohaselt kaasa aidata. Veel üks asi, mis meie mõistele ei sobi, see on saunapudus. Sauna saksa talupoeg ei tunne. Kui tal puudub majas vann, siis tarvitab ta selle asemel tinnit. Selles suhtes on sakslastel ka meilt midagi õppida, ja sõdurid, kes siin käinud, lubavad enestele kodus saunad ehitada.

Riietuse suhtes pühapäeva-riietuses mingit vahet linnarahva ja talupoja vahel ei tee, välja arvatud vahet talumehe kohmakas käitumises. Tööl olles (ka põllul) kannab ta suuri puust kingi. Jõudnud maja ukse ette, raputab ta need jalast maha ja pistab jalad kummardumata tootuhviltsesse. Seega on soetatav ka piinlik puhtus tubades. Piduikudel juhtudel riietub ta musta lühikonda, pikk pöivini kuni ja tsilinder peas. Siin olgu tähendatud, et talinud Saksamaa osades, nagu Baieris, Spreewaldis jne., kantakse pidulikudel juhtudel ainult rahvariiet. Ka võib sageli näha säära pilti, mis meie täiesti võõras, et pikas mustas kones mees, tsilinder peas, sõidab jalgrattal maale, pärg seotud raami külge.

Tööloomadeks on iga taluniku vähemalt kaks suurt tõugu hobust. Ei jõna ta kahte hobust pidada, siis rakendab ta vankri ette kaks lehma. Vankrid on suured, rinnuni kiitdivate 3—4 toli pakustest rästastega. Suuremad kui meie mõisa plaanvankrid. Eesmärk on sellel järgmine: niisugusele suurele vankrile, millel kaks suurt hobust ees, virutab maamees kümme meie mõiste kohast sõnniku koormat peale. Ta teeb seda üksi ja ilma aegse põllule edasi-tagasi käimisega võidab ta palju aega. Vankri rattad on laiad, et liivasel maal paremini kannaks, ja suured, et vedu oleks kergem. Ka ei löhu suur ja lai ratas maanteel nii kergesti auku sisse. Olgu tähendatud, et tähtsamad maanteed on kui mitte asfalteeritud, siis vähemalt prügitud. Mis puutub söögisse, siis tundub, et talumees, sõjalaudele vaatamata, sööb hästi. Ka

temal on toiduained normeeritud. Kari on registreeritud. Tuleb mõni loom tapmisele, siis kutsutakse küla lühunik kohale. Maamees ise tapmist ei toimet. Pärast tapmist ilmub kohale küllavanem, kes looma ära kaalub, peremehele oma osa määrab, ülejäägi aga kindlaksmääratud hinnaga kaardimüügile lasseb. Kuid talumehele on veel palju lihasaamise võimalusi: kanad, haned, kodujänesed, väga levinud on ka tuvide pidamine, jõgedest ja järvedest kalad jne. Kena lisa toidule on ka munad, mida kanad munevad üle äraantava normi.

Kul töö ei ole väljaspool kodu, siis süttakse neil korda päevas. Lõunasöök on kell 12 ja kella 4 paiku on pärastlõunane kohv. Väga levinud on söökdest praetud kartul, praetud leib, siis äädika sees leotatud soolaliha, sült ja kapsad igasugusel kujul.

Loomatapmise korral tehakse sageli lihavorsti, mis suitsutatakse ja mida siis pikema ajaks jätub leivale lõikamiseks. Ka leiba ei küpsutata üksikmajapidamises. Selleks on külas kaks pagarit moodaste kütteahjudega. Laupäeval teeb iga pere endale saia (meie mõiste järgi plaatkooki, kaneeli, suhkru, mosti ja õunajõhuga jne.). Et pagari tööd kergendada, siis tehakse taigen kodu valmis ja viiakse ainult pagari juurde küpsutamiseks.

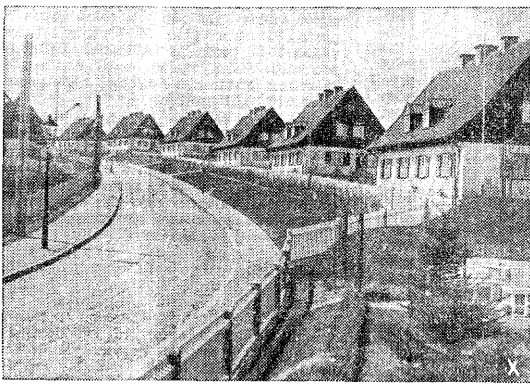
Siin olen püüdnud kirjeldada täiesti erapooletult ühes suuremast keskusest eemalasuvast kolkaküla elu.

Nüüd aga asume teele „paradiisi“ poole.

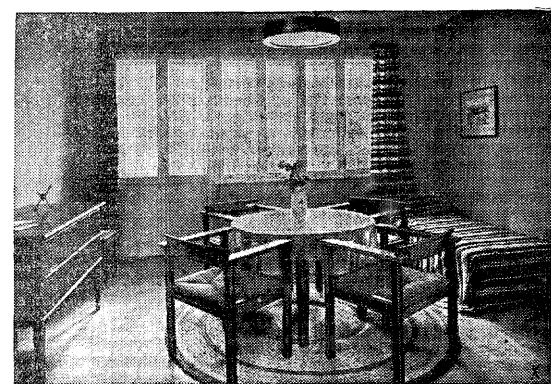
Jõudes endisele Poola territooriumile, muutub maa väline ilme. Miskipärast tekib tunne, et oled jälle „maal“, majad enamikus õlgatustega, seinad väljast lubjatud, millele milletpärast tabulisi püssinette juurde lisatud. (Kuid maitses üle ei tohi vaielda.) Hobused väikesed, kondised. Vastand juba välises ilmes on suur. Kärsitult ootad silmapilku, millal jõuad üle piiri „paradiisi“, sinna legendide maale, kuhu varem ei pääsenud sisse ja kust keegi ei pääsenud välja. Ja jõudes lõpuks Ukraina viljakandvatele legendikkudele, tekib rusutud tühjustunne. Siin haigutab vastu kõikjal tühjus. Suured lagedad maalamakad, kolhooside põldud, kus ei näe ühtegi inimest, hõljuvad kimmene, kilomeetrite kestusel lõpmatuseni. Alles suuremate

pidada, kuid peab siis ühiskonna karjamaa kasutamise eest kõrget maksu maksma. Ainukeseks lõbustuseks ja meelelahutuseks olud neil kihutuskosolekud ja miitingud järgnevatel simmanitega.

„Kas teie ei nõudnud ka, et teile töölste olukorda kodanlikus maailmas mõne ekskursiooni abil näidatakse, et seda kindlaminu võik-

Vasakul: eeskujulikult rajatud „Albert Forster'i asula“ Danzigis. Paremalt: eluruumid nendes majades, mis on sisustatud lihtsalt. Need ruumid, milles elunevad saksa rahva töötavad kihid, pakuvad mugavust ja soojust

site oma komissaride kõnesid uskuda.“ Mees vastas, et komissarid olnud, et neid tuleb hoida, „tšob nee sarasilis kapitalistitsheskim duhom“. Lõpuks nõustus ka mees, et vist ikka see nende oma „duh“ oli halb, et ei võinud „kapitalistlikku duhi“ näidata.

Sakslaste ajal algatusel on eelmise aasta lõikus päästetud ja uus küllitud. Kuhu iganes vaadat, näed suuri viljarõuke, mis kõik ootavad peksmist ja jahvatamist, sest veskid ja peksumasinad on suuremalt jaolt enamlaste poolt hävitatud. Piki raudteid on kilomeetri pikkused rõugud suhkruaareid kokku veetud, mis kõik ootavad ümbertöötamist. Maa ise mustab, viietist ei vaja ta ja tema ha-

Tiisikuse levik sõjaajal ja sellest hoidumine

(Algus 3. leheküljel)

line töö asutistes, kus inimeste koostelu on tihe, mistõttu haiguse korral tiisikust seal levib kiirelt edasi. Eriti vajalik on sellesuunaliste vaatluste korraldamine isikute seas, kes haiguse korral kujunevad oma elukutselise tegevuse tõttu ohtlikuks kaaskodanikkudele, nagu meditsiiniline personal, toiduainetega kauplused, kooliõpetajad, juuksurid jne. Masinliste röntgenoloogiliste läbivaatuste abil avaneb võimalus kõiki algastmes tiisikust põdevaid isikuid kindlaks teha, esmajoones aga sedastada varjatul kujul tiisikust põdevaid isikuid. Need haiged kujunevad ohtlikeks tiisikushaiguse levitajateks, sest nad ei ole teadlikud enesest peitavas kurjas haiguses.

Milline on iga üksiku ühiskonnaliikme ülesanne tiisikusohu vältimiseks sõjaajal?

Tiisikusevastane võitlus on vaid siis edukas, kui eranditult iga ühiskonnaliige on teadlik tiisikusanakkusohust, selle levimise teedest, haiguse esimestest tundemärkidest, nakkusest hoidumise võimalustest. Sõjaajal on eriti tähtsaks säilitada keha võitlusvõimet tugevana. Rohketele kehale enesekaitsevõimet sõjaajal nõrgestavatele teguritele vaatamata püüduki igalüks alles hoida keha kaitsevõime tugevust nakkusele. Igasugusest otstarbekatust ja ülligsest kehajõudu kulutavast pingutusest tuleb hoiduda. Küllastavalt kaitsev mõistus, rahuldav toitmine, soe, õhu- ja valgusküllane korter, täielik õhruhu on suurteks kaitseteguriteks haigestumise ärahoidmiseks. Vähihaiglaste korral kopsude tervisele seisundil kohtu küllastav igaüks nõu- ja abisaamist tiisikuse nõuandlat. Kahju ei too sage, dane tervise kontroll. Küll võib aga hoolitsemise jäetud tervise haigel osutuda kaugelearenenud kopsutiisikus. Eriti valvsad peavad olema tiisikushaige perekonnast pärilolevad või haigega kokkupuutunud isikud.

Kirjeldatud ühise koostöö alusel rajama võitlusvõimsa, vankumata rinde tiisikuse vastu, mille võitluse edukusest oleneb rahva tulevishoid.

rimine näib olevat kerge. Isegi meeleaiallised kündid pole tarvis, aitab juba, kui maakamart veidi kriibida.

Maanteed on lõpmata lada. Kui üks ösa teest on auklik, aetakse uus tee selle kõrvale ja nii need teed järjest laienevad. Maad on palju ja kõik on ühiskonna oma, kellele see korda läheb, kus keegi sõidab.

K. HINTZER.

Pea- ja vastutav toimetaja M. Kuldkepp
Nats. E. K. Ü. „Postimees“ trükk, Tartus 1942.

Lühikese raske kannatuse järel lahkus vara meie keskelt unu-tamatu kallis vend

Agu Rodima

Sünd. 30. apr. 1913 a., surm. 20. jaan. 1942. a.

Kirs upanek 22. jaan. 1942. a. kell 7 õhtul Tähe tänav nr 19-11. Arasaatmine pühapäeval kell 12 päeval Elva kalmistule.

Valusas leinas õed ja vend

20. jaanuaril 1942. a. surnud Tartu 2. politseijaoskonna kordniku k.-t.

Agu Rodima't

mälestavad
Tartu prefekt ja ametkond

Soovin osta margikogu ja igasuguseid

eesti postmärke

eriti Otepää, Pärnu, Mõisaküla ning lõigatud väljaandeid, Tartu, Veski 61-2, kodus kl. 16-18.

Kaotatud

kuld-käekell

kividega Perekonnaseisumest minnes Silma-kiinikuni kella 10-10.30. Ausal leidjal palun südamest kelli ära tuua hea tasu eest Liiva tn. 17-8. Kell on surnud mehe kallis ja ainus mälestus.

End. „Kohvik-pagariäri ja -tööstus Asta Multer“

millega kaasom. A. Kaigas, U. Silvere ja H. Tammin Tartus, Võidu tn. 29, volinik palub kõiki asutusi ja isikuid, kellel on

nõudmisi või kohustusi

nim. firma vastu, need üles anda 10 päeva jooksvat, käesoleva kuulutuse ilmumise ajast arvates, hoiatusega, et hiljem antud avaldused võivad tagajärjeta jääda. Volinik H. Tammin, Võidu 27 (kohvik-ku peal). Iga päev kella 18-19.

SAARE MAHAIGLA

Kuressaare vabab

4 öde

Sooviavaldused ühes lõputunnistuse ärakirja ja elulookirjeldusega saata Saare Maahaigla Juhatajale Kuressaare kuni 4. veebr. 1942.

Riiklik Seerumi Instituut, Tartus, Tähtvere r.-mõisas, tel. nr. 41-07 ostab

otri loomapeete

(kuni 500 kg), (4000 kg),

tuvisid ja kodujäneseid

Pakkumised tööpäevadel kl. 9-3.

Väike perekond vajab Jõgeva linna korralikku keskealist

majateenijat

Läbi rääkima tulla Uus 22-2, kella 16-20. Soovitatav, kes keeta oskab ja pesu peseb.

K. K. „Estonia“ soovib osta korras

kirjutusmasina

Pakkumised saata Tartu, Võru tn. 132, telef. 32-38.

Kellasepp Rob. Birk

Kartuli 5.

Võtan vastu tasku-, käe-, laua- ja seinakella parandusi. Töö korralik.

Perfekte Köchin

für Wehrmachts-Wirtschaftsbetrieb sofort gesucht. Bewerberin muss in der Lage sein, den Betrieb verantwortlich zu leiten. Deutsche Sprachkenntnis erwünscht, jedoch nicht Bedingung. Angebote unter nr. 1340 an Perlas „Postimees“.

Kaotatud

võtmekimp

viie võtmega. Numbrilist 701360 R. P. Ära tuua Feldkommandantur Quartieramt.

Ohvitser soovib vahetada meester.

talupalitu

ohvitseri sineliga või riidet kasuka vastu. Kesk t. 7-6. Sootla.

„Heino“

Meie kirjavahetus katkes liiga kiiresti, sest pidime lahkuma. Palun teatage endast koos oma sõbra H-ga Barklai pl. kioskisse märgusõna „Heino“ all.

Vajatakse maale korralikku talu vilunud

naisteenijat

Läbi rääkimisele tulla Puistee tn. 104, kella 9-11 homm. ja 6-8 õht. T. Kakk.

ühes dokumentidega 21. jaan. Lille tn. ja Riia tn. vahelisel teel. Ausal leidjal palun kotti ära tuua hea vaevatus eest Riia tn. 56, juukse- ja rõõm- või dokumentide ära saata. A. Scrmat.

Kaotatud rahakott

ühes dokumentidega 21. jaan. Lille tn. ja Riia tn. vahelisel teel. Ausal leidjal palun kotti ära tuua hea vaevatus eest Riia tn. 56, juukse- ja rõõm- või dokumentide ära saata. A. Scrmat.

Kesklinna soovitakse 30 m² 2-toalist kõrgi-tarvitamisega

korteri

vahetada 2 väiksema toa või 1 toa ja köögi vastu. Teat. Barklai pl. kioskisse „Korteri 30“.

Soovin osta uut

ülilinda

moodast voodit, kappi ja muud

mööblit

Teat. Toistoi 24-5. Mets.

Soovin osta tumeat

ülilinda

keskm. kasv ja voodilinasid. Teat. Riia tn. 47-2.

Ostan igasuguses seisukorras suve-, talve- ja laste-

riideid, pesu ja jalanõusid

Ostu-müügiäri Aia t. 5, vastu „Vanemuist“.

Soovitakse osta pehme

kabinetsööblit

Pakk. saata „Postimees“ tal. „Kabinetsööblit“.

Muua kõiksugu

puunõusid

laste- ja pesuvanne, toobritine. Rootsi tn. 39-3, puunõutegija.

Müüa ohvitseri

säärega saapad

nr. 42, Rütli 12, juukseäril.

Müüa

2 hobust

Raskoja tn. 82-3.

Vajan korralikku

tislerit ja õpilast

kestvale tööle. Vaba 2, tööstust.

Vajatakse

majahoidjat-öövahiti

A. Kuusik'u villa- ja riidetööstus. Riia 62/68.

Majateenijat või

passijat

kes oskab keeta, vajatakse Emajõe 9-1.

Vajatakse keskealist

teenijat

Võru t. 93, tulla pühapäeval 10-2 p. l.

Korralik ja lapsiarmastaja

perenaise abi

leib koha Lepiku tn. 1-a-2.

Juuskur ja praktikant

leivad kindla koha. Kirj. Jaama 65, juukse- ja rõõm- või dokumentide ära saata. A. Scrmat.

Kõrgemagaalgalline sõjaväelane soovib

mööbliga tuba

Soov. Võru, Tähe või Kastani tn. rajooni või ka mujale. Teat. Loo-tuse tn. 27-2. H. R.

Ametiskäia haritud proua vajab kohe sooja erasissekäiguga

möbl. tuba

Herne tn. 28-3. L. N.

Otsitakse head

saksa keele tunniandjat

täiskasvanule. Teat. ühes hinnaga Oa 1-1

Soola 12-5.

Saksa keele tunnid

Kaotatud

rahakott

ühes raha ja dokumentidega 20. jaan. s. a. soites Kastani tn. kuni Kärnkani Ausal leidjal pal. rahakott ära tuua hea leitud eest Kastani tn. nr. 43-a-2. E. Rootsi juurde.